

بخش پنجم: شیوه‌های مرجع‌نگاری

مراد از تحقیق همان حقیقت‌یابی از طریق عینیت‌گرایی و راست‌گرایی است، که در این‌جا راست‌گرایی به معنای پرهیز از دروغ، خدعه و نیرنگ است. بنابراین لازم است که محقق و نویسنده مقاله قبل از شروع به تحقیق، برای پرورش فکری پاک، حقیقت‌طلب و راست‌گرا بکوشد، زیرا تنها با چنین تفکری است که آزادی و آزادگی برای او حاصل خواهد شد. در چنین روندی محقق باید حاصل کار محققان دیگر را همچون حاصل کار خود محترم بداند و در هر مورد و زمینه‌ای که از کار دیگر محققان بهره مستقیم می‌برد و یا متون آنان را نقل می‌کند، در پایان نوشته خویش به این نقل‌ها با ذکر نام و مشخصات مؤلفان به گونه‌ای که خواهد آمد، اشاره کند. با این کار هم آزادی و حقوق مؤلفان و محققان محفوظ می‌ماند و هم بنای راست‌گرایی تحقیق استوار می‌شود.

به طور کلی اهداف ذکر کتاب‌نامه در مقاله عبارتند از:

- ۱- حفظ حقوق و آزادی نویسندگان کتاب‌نامه؛
 - ۲- بالا بردن اعتبار و ارزش رساله و کار محقق در رابطه با گستره منابع مورد استفاده در تحقیق؛
 - ۳- جمع‌آوری عناوین مطالب مربوط به یک حوزه تحقیق برای تسهیل دسترسی علاقمندان در آن حوزه.
- روش‌های گوناگونی در تهیه و تنظیم فهرست منابع و کتاب‌نامه و همچنین چگونگی استفاده از آن در مقاله وجود دارد. دو روش از مهم‌ترین روش‌ها عبارتند از روش ونکوور (شماره‌گذاری) و روش هاروارد. در مرجع‌نویسی یک مقاله، نویسنده باید فقط از یک روش استفاده نماید. روش هاروارد در تحقیقات رشته‌های علوم انسانی و روان‌شناسی کاربرد بیشتری دارد.
- رعایت نکات زیر در نوشتن منابع ضروری است:

- ۱- دقت کنید که همهٔ مراجع و کتاب‌نامه‌هایی را که در متن به آن‌ها استناد کرده و یا مورد استفاده قرار داده‌اید، در فهرست منابع بیاورید.
- ۲- مواردی که در متن مقاله از آن استفاده نشده یا به آن اشاره نشده باشد، نباید در فهرست مراجع آورده شود.
- ۳- از به‌کارگیری چکیده مقالات به عنوان منبع حتی‌الامکان پرهیز کنید.
- ۴- از به‌کارگیری مطالعه‌های چاپ نشده، سخنرانی‌های غیر رسمی و مکاتبه‌های شخصی در فهرست منابع پرهیز کنید.
- ۵- مقاله‌هایی را که برای چاپ تأیید شده ولی هنوز به چاپ نرسیده‌اند، می‌توان به‌عنوان مرجع ارائه داد، ولی ذکر نام مجله و اضافه کردن عبارت «در دست چاپ» ضروری است.
- ۶- بهتر است بیشتر از مقالات جدید استفاده شود و استفاده از کتاب محدود باشد.
- ۷- هرگز منبع مقاله دیگران را به‌عنوان منبع مقاله خود معرفی نکنید.

۵-۱ اصول کلی مربوط به شیوهٔ و نکات

- مشخصات منابع استفاده شده باید به‌گونه‌ای نوشته شود که خواننده بتواند به سادگی به آن رجوع کند.
- فهرست منابع باید در پایان متن قرار گیرد.
- منابع به‌ترتیب استفاده از آن‌ها ذکر می‌شوند و عدد اختصاص یافته به آن‌ها به‌جای ذکر تمامی مشخصات منبع در متن، در پایان جملات و در داخل پرانتز قرار می‌گیرد.
- رعایت علائم سجاوندی در مرجع‌نگاری اهمیت بسزایی دارد.
- وقتی در قسمتی از متن می‌خواهیم از چند منبع به‌طور هم‌زمان استفاده کنیم، برای استناد به منابعی که شماره‌های آن‌ها پشت سر هم است از خط تیره

(۶-۹) و برای منابعی که پشت سر هم نیستند از کاما استفاده می‌کنیم
(۸،۵،۳،۱).

۵-۲ شیوه تنظیم هر یک از منابع

۵-۲-۱ مقاله به زبان فارسی

- نام خانوادگی نام نویسنده/ نویسندگان. عنوان مقاله. نام مجله، سال نشر؛ دوره
(شماره): صفحه‌ها.

- نام همه نویسندگان به همان ترتیب که در مجله آمده است، باید قید شود و
در صورتی که تعداد آن‌ها بیش از ۶ نفر باشد، ۶ نفر اول را نوشته و به دنبال آن کلمه
«و دیگران» / «et al» آورده شود. امروزه NLM توصیه می‌کند اگر تعداد نویسندگان
بیش از ۲۵ نفر باشد، ۲۵ نفر اول را نوشته و به دنبال آن کلمه «و دیگران» / «et al»
آورده شود:

- ایران‌فر شیرین، عزیزی فریدون، ولایی ناصر. وضعیت مهارت‌های ارتباطی
استادان دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و نقش آن در ارزشیابی دانشجویان از آنان.
به‌بود ۱۳۷۹؛ ۴(۲): ۸-۱.

۵-۲-۲ مقاله به زبان انگلیسی

- Iranfar S, Shakeri J, Ranjbar M, Nazhadjafar P, Rezaei M. Is
unintended pregnancy a risk factor for depression in Iranian women?
Eastern Mediterranean Health Journal 2005; 11(4): 618-23.

۵-۲-۳ سازمان به‌عنوان نویسنده

- The cardiac society of Astralia and Newzeland. Clinical
exercise stress testing, safety and performance guidelines. Med J
Aust 1996; 164: 282-4.

۵-۲-۴ مقاله بدون نام نویسنده

- Cancer in South Africa [editorial]. S. Afr Med J 1994; 84:15.

۵-۲-۵ مقاله غیر انگلیسی

- Ryder TE, Haukeland EA, Solhang JH. Bilateral infrapatellar seneruptur hos tidligere frisk kvinne. Tidsskr Nor Laegeforen 1996; 116: 41-2.

NLM توصیه می کند عنوان مقاله، به انگلیسی ترجمه و به اختصار زبان اصلی مقاله در پرانتز قرار داده شود).

۵-۲-۶ جلد با ضمیمه

- Shen HM, Zhang QF. Risk assessment of nickel carcinogenicity and occupational lung cancer. Environ Health Prespect 1994; 102 Suppl 1: 275-82.

- رضایی منصور، کاظم نژاد انوشیروان، بردیده عبدالرسول، محمودی محمود. عوامل مؤثر بر زمان بقای بیماران پیوند کلیه در کرمانشاه. دومین کنگره پیشگیری از بیماری های غیرواگیر، مرکز همایش های رازی تهران، مجله پژوهش در پزشکی (ویژه نامه) زمستان ۱۳۸۲؛ سال ۲۷، شماره ۴: ۲۹.

۵-۲-۷ شماره با ضمیمه

- Payne DK, Sullivan MD, Massie MJ. Women psychological reactions to breast cancer. Semin Oncol 1996; 23 (suppl 2): 89-97.

۵-۲-۸ جلد با بخش

- Ozben T, Nacitarhan S, Tuncer N. Plasma and urine sialic acid in non-insulin dependent diabetes mellitus. Ann Clin Biochem 1995; 32(pt 3): 303-6.

۵-۲-۹ شماره با بخش

- Poole GH, Mills SM. One hundred consecutive cases of flap lacerations of the leg in ageing patients. N Z Med J 1994; 107 (986 pt 1): 337-8.

۵-۲-۱۰ شماره بدون جلد

- Turan I, Wredmark T, Fellander Tasi L. Arthroscopic ankle arthrodesis in rheumatoid arthritis. Clin Orthop 1995; (320): 110-4.

۵-۲-۱۱ بدون شماره و جلد

- Browell DA, Lennard TW. Immunologic status of the cancer patient and the effects of blood transfusion on anti tumor responses. Curr Opin Gen Surg 1993: 325-33.

۵-۲-۱۲ صفحه‌بندی با اعداد رومی

- Fisher GA, Sikic BI. Drug resistance in clinical oncology and hematology: Introduction. Haematol Oncol Clin North Am 1995 Apr; 9(2): XI-XII.

۵-۲-۱۳ در صورتی که ذکر نوع مقاله لازم شد

- Enzensberger W, Fischer PA. Metronome in Parkinson 's disease [letter]. Lancet 1996; 347: 1337.

- Clement J, De Bock R. Hematological complications of Hantavirus nephropathy (HVN) [abstract]. Kidney Int 1992; 42: 1285.

۵-۲-۱۴ کتاب فارسی

(نام خانوادگی و نام نویسنده/نویسندگان. نام کتاب. (جلد، شماره چاپ)، محل نشر: ناشر؛ سال نشر: صفحه‌ها.

- رضایی منصور، مرادی بهیه. کلیات روش تحقیق در علوم پزشکی. چاپ اول،

کرمانشاه: انتشارات چشمه هنر و دانش؛ ۱۳۸۳: ۱۱۸-۹۰.

۵-۲-۱۵ کتاب انگلیسی

(قبلاً در سبک ونکوور به غلط به جای نقطه ویرگول، از کاما بین ناشر و زمان استفاده می شد.)

- Pingsren NK, Bond D. Gerontology and leadership skills for nurses. 2nd ed., Albany: Delmar Publishers; 1996.

۵-۲-۱۶ پتنت

- Larsen CE, Trip R, Johnson CR. Inventors; novoste corporation, assignee, methods for procedures related to the electrophysiology of the heart. US Patent 5, 529, 067; 1995 Jun 25.

۵-۲-۱۷ مقاله روزنامه

- Lee G. Hospitalizations tied to ozone pollution: Study estimates 50,000 admissions annually. The Washington Post 1996 June 21; Sect. A: 3(col.5).

۵-۲-۱۸ مواد دیداری و شنیداری

- HIV+/Aids: The facts and the future [videocassette]. St. Louis (Mo): Mosby-year Book; 1995.

۵-۲-۱۹ قانون عمومی

- Preventive Health Amendments of 1993, Pub. L. No. 103-183, 107 Stat. 2226 (14 Dec. 1993).

۵-۲-۲۰ نقشه

- North Carolina. Tuberculosis rates per 100,000 populations 1990. [Demographic map]. Raleigh: North Carolina Dept of Environment, Health and Natural Resources, Div of Epidemiology; 1991.

۵-۲-۲۱ فرهنگ لغت فارسی

- معین محمد. فرهنگ فارسی. جلد ۵، چاپ هفتم، تهران: امیرکبیر؛ ۱۳۶۴.

۵-۲-۲۲ فرهنگ لغت انگلیسی

- Stedman's medical dictionary. 26th ed. Baltimore: Williams & Wilkins; 1995. Apraxia: 119-20.

۵-۲-۲۳ کتاب ترجمه شده

نام خانوادگی و نام نویسنده/ نویسندگان. نام کتاب. نام و نام خانوادگی مترجم. جلد، محل نشر: ناشر؛ سال نشر، صفحه‌ها.

- هرگنهان ب ر، السون م ه. مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری. ترجمه علی اکبر سیف. تهران: دانا؛ ۱۳۷۴: ۵۸-۵۴.

۵-۲-۲۴ یک فصل از کتاب

- Phillips SJ, Whisnant JP. Hypertension and stroke. In: Laragh JH, Brenner BM, editors. Hypertension: Pathophysiology, diagnosis, and management. 2nd ed. Newyork: Raven press; 1995: 465-78.

۵-۲-۲۵ مقاله کنفرانس

- رضایی منصور، کبودی بیژن. بررسی کیفی استفاده از روش‌های آماری در مقالات مجلات علوم پزشکی ایران. مجموعه مقالات پنجمین کنفرانس آمار ایران، دانشگاه صنعتی اصفهان؛ شهریور ۱۳۷۹: ۲۷۸-۲۶۳.

- Iranfar S, Izadi B, Mansouri F, Rezaei M. Teacher's points of view about evaluation. Abstract of AMEE conference, 31 august – 3 Sep 2003. Bern, Switzerland.

۵-۲-۲۶ پایان‌نامه

- Kaplan SJ. Post-hospital home health care: The elderly's access and utilization [dissertation]. St. Louis (MO): Washington Univ; 1995.

- ایران‌فر شیرین. رابطه مهارت‌های ارتباطی استادان با نمره ارزشیابی دانشجویان از آنان [پایان‌نامه]. دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی؛ ۱۳۷۸.

۵-۲-۲۷ مقاله در دست چاپ

- Leshner AI. Molecular mechanisms of cocaine addiction. N Engl J Med. In press, 1996.

- فرشچیان نازنین، ایران فر شیرین. مقایسه سه روش تعیین سن جنینی با سونوگرافی. بهبود، در دست چاپ.

۵-۲-۲۸ مقاله الکترونیکی

- Morse SS. Factors in the emergence of infections diseases. Emerge Infect Dis [serial online] 1995 Jan-Mar [cited 1996 June 5]; 1(1): [24 screens]. Available from: URL:/Http://www.cdc.gov/ncidod/EID/eid. htm.

۵-۳ شیوه هاروارد

شیوه هاروارد یکی از روش‌های رایج مرجع‌نگاری است. این شیوه برای اعلام کردن مشخصات کتب، مقالات و سایر مواردی که در هنگام تهیه متون و نوشته‌ها، به عنوان منبع و مرجع مورد استفاده قرار می‌گیرند طراحی شده است. از آنجا که اساس این روش، سیستم نویسنده - تاریخ است، سیستم نویسنده تاریخ نیز نامیده می‌شود. در شیوه هاروارد، هر منبع در متن مقاله با نام نویسنده یا نویسندگان آن و تاریخ نشر مقاله مشخص گردیده و سپس در فهرست منابع به ترتیب حروف الفبا و بر اساس نام نویسنده اول آن بیان می‌گردد.

در صورت به کار بردن چند مقاله از یک نویسنده، سال نشر اهمیت بیشتری می‌یابد و چنانچه نام نویسندگان مشابه بود، از یک حرف مجزا علاوه بر نوع اصلی برای تفکیک نام‌ها استفاده می‌شود.

در این شیوه مشخصات یک کتاب به روش زیر درج می‌گردد:

۱- اسم نویسنده/ نویسندگان، ویراستار/ ویراستاران، مؤلف/ مؤلفان، مترجم/

مترجمان یا سازمان و مؤسسه مسئول؛

۲- سال انتشار کتاب؛

- ۳- عنوان کتاب و عنوان فرعی آن (در صورتی که عنوان فرعی داشته باشد)؛ شایان ذکر است که کلیه عناوین یا باید زیرخطدار باشند و یا با استفاده از حروف خوابیده تایپ شوند؛
- ۴- در صورتی که کتاب مورد استفاده در چند جلد منتشر شده است عنوان مشترک آن و عنوان جلد مورد استفاده را درج نمایید؛
- ۵- نوبت چاپ؛
- ۶- ناشر؛
- ۷- محل انتشار کتاب؛
- ۸- شماره صفحه/ صفحات.

۵-۳-۱ اصول کلی مربوط به شیوهٔ هاروارد

- به‌طور کلی در سیستم هاروارد نکات زیر رعایت می‌شود:
- ذکر عین جملات از یک مرجع چنانچه کوتاه باشد، در داخل گیومه میسر است. چنانچه طولانی باشد در داخل گیومه، ولی به‌صورت یک پاراگراف جداگانه می‌آید.
 - از ارجاع به مرجع دوم در داخل براکت خودداری می‌شود.
 - انواع مراجع مورد استفاده در فهرست‌نویسی پایانی، شامل کتاب با یک یا چند مؤلف، کتاب ویراسته، کتاب ترجمه شده، مقالهٔ مجلات، مقالهٔ روزنامه، پایان‌نامهٔ مقاطع تحصیلات تکمیلی، یک فصل کتاب، مقالهٔ همایش و مستندات دولتی می‌باشد. شکل عمومی ارائهٔ چنین مراجعی در انتهای مقاله، بسیار شبیه به هم بوده و بعضی جزئیات آن تفاوت دارد. معمولاً منابع به‌ترتیب الفبایی (نام خانوادگی نویسندهٔ اول) فهرست می‌شوند.
 - نحوهٔ درج منابع در متن بر حسب نوع مطلب و تعداد نویسندگان به شرح ذیل است:

الف) اگر در متن به موضوع مطالعه اشاره شود، نام نویسنده و سال انتشار داخل پرانتز می‌آید.

In a recent study of reaction time (Rogers, 1994)...

ب) در صورتی که به نام نویسنده در متن اشاره شود، سال انتشار داخل پرانتز درج می‌گردد:

Peplau (1985) defines loneliness as a difference between ...

ج) اگر به مقاله‌ای که دو نویسنده دارد ارجاع داده شود، نام هر دو، هر بار به همراه سال انتشار در داخل پرانتز می‌آید:

Loneliness is inversely related to communication competence (Reinking & Bell, 1991).

د) اگر منبعی دارای شش (یا بیش از آن) نویسنده باشد، فقط نام خانوادگی نویسنده اول و به دنبال آن "et al" به همراه سال انتشار در داخل پرانتز درج می‌شود:

Communication apprehension has many correlates (McCoskey et al., 1981).

ه) در صورتی که به قسمت خاصی از یک منبع اشاره شود، لیست شماره صفحه (صفحات) پس از سال انتشار می‌آید:

A lack of career success may lower means value in the market place of relationships (Reinking & Bell, 1991, p. 368).

و) در صورتی که تمام یک وبسایت به عنوان منبع اشاره شود (نه قسمتی از آن سایت)، به آن وبسایت در متن اشاره می‌شود و نیازی به قرارگیری در فهرست منابع ندارد:

Douglass ([Http://douglass.speech.News.edu/](http://douglass.speech.News.edu/)) is a well organized site for locating American speeches.

ز) مکاتبات شخصی، سخنرانی‌ها، نامه‌ها، خاطرات، مکالمات، نامه‌های الکترونیک و غیره نباید در فهرست منابع درج شوند و فقط در متن به صورت نام، نوع مکاتبه و تاریخ به آن‌ها اشاره می‌شود:

R. Pugliese (Personal communication, Murch 23, 1990) also verified this.

۵-۳-۲ نحوه مرجع‌نگاری به سبک هاروارد

۵-۳-۱ کتب خارجی

الف) یک فصل از یک کتاب

نام خانوادگی نویسنده/ نویسندگان فصل - فاصله - حرف یا حروف اول نام نویسنده/ نویسندگان فصل - سال انتشار (داخل پرانتز) - نقطه - عنوان فصل - نقطه - "In" - دونقطه - نام خانوادگی مؤلف یا مؤلفین کتاب - فاصله - حرف یا حروف اول نام مؤلف یا مؤلفین کتاب - دو نقطه - عنوان کتاب (با حروف ایتالیک) - کاما - شماره جلد (در صورت نیاز) - کاما - شماره چاپ - نقطه - اسم ناشر - کاما - محل نشر - کاما - شماره صفحه - نقطه.

Weinstein L, Swartz MN (1974). Pathologic Properties of Invading Microorganisms. In Sodeman WA. Pathologic Physiology: Mechanisms of Disease. Saunders, Philadelphia, 468-72.

ب) کتاب به صورت کلی

نام خانوادگی نویسنده یا نویسندگان - فاصله - حرف یا حروف اول نام نویسنده یا نویسندگان - سال انتشار (داخل پرانتز) - نقطه - عنوان کتاب (با حروف ایتالیک) - کاما - شماره جلد (در صورت نیاز) - کاما - شماره چاپ - نقطه - اسم ناشر - کاما - محل نشر - کاما - شماره صفحه - نقطه

Gerrish K, Lacey A. The research process in nursing. Oxford: Blackwell Publishing; 2006.

۵-۳-۲-۲ کتب فارسی

نام خانوادگی نویسنده یا نویسندگان- کاما- حرف یا حروف اول نام نویسنده یا نویسندگان- دو نقطه- عنوان کتاب- نقطه- شماره جلد (در صورت نیاز)- شماره چاپ- نقطه- اسم ناشر- کاما- محل نشر- کاما- شماره صفحات- کاما- سال انتشار- نقطه.

اگر تعداد نویسنده بیش از یک نفر باشد، بین آن‌ها «؛» آورده می‌شود. مثال:
قارونی، م؛ خوشزبان، ج؛ محمدی‌اردهالی، ز؛ بیماری ایسکمیک قلب. مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۵۰-۳۰، ۱۳۶۵.

اگر منبع مورد استفاده نویسندگان زیادی داشت، لازم است اسامی تمامی آن‌ها قید شود.

اگر کتاب ترجمه شده است، پس از نام کتاب، کلمه ترجمه و سپس نام مترجم یا مترجمان بیان می‌شود. مثال:

بست، جان دبلیو: روش‌های تحقیق در علوم تربیتی و رفتاری. ترجمه حسن پاشا شریفی؛ نرگس طالقانی. انتشارات رشد، تهران، ۷۷-۲۳، ۱۳۷۳.

۵-۳-۲-۳ مقالات خارجی

نام خانوادگی نویسنده یا نویسندگان- فاصله- حرف یا حروف اول نام نویسنده یا نویسندگان- نقطه- سال انتشار (داخل پرانتز)- نقطه- عنوان مقاله- نقطه- نام مجله (با حروف ایتالیک) کاما- شماره جلد- شماره مجله (داخل پرانتز) کاما- شماره صفحه- نقطه.

Hassanzadeh Taheri MM, Nikraves MR, Jalali M, Fazel AR, Ebrahimzadeh AR. (2005). Distribution of Specific Glycoconjugate in Early Mouse Embryonic Notochord and Paraxial Mesenchyme. *Iranian Biomedical Journal*, 9(1), 21-26.

اگر تعداد نویسنده‌ها شش نفر (یا بیشتر) باشد برای بقیه "et al" ذکر می‌شود.

در مورد مقالاتی که برای انتشار در مجله پذیرفته شده ولی به چاپ نرسیده است، در صورت مشخص بودن شماره مجله می‌توانیم آن را نوشته و در پایان (بدون ذکر شماره صفحه) در داخل پرانتز عبارت "In Press" را بیاوریم.

۵-۳-۲-۴ مقالات فارسی

نام خانوادگی نویسنده یا نویسندگان - کاما - حرف یا حروف اول نام نویسنده یا نویسندگان - دو نقطه - عنوان مقاله (داخل گیومه) - نقطه - نام مجله - دو نقطه - سال مجله - کاما - شماره مجله - کاما - شماره صفحه - کاما - سال انتشار - نقطه. مثال: محمودیان، ع ل؛ جعفرپور، م؛ علوی، ح؛ مفیدپور، ح؛ ابراهیم بیدسکان، ع ر: "مطالعه اثرات مورفین بر ساختمان میکروسکوپی جفت در موش". افق دانش: سال چهارم، شماره ۴، ۳۹-۴۳، ۱۳۸۶.

در مورد مقالاتی که برای انتشار در مجله پذیرفته شده ولی هنوز به چاپ نرسیده، در صورت مشخص بودن شماره مجله می‌توانیم رفرنس مربوط را بیاوریم که در این حالت شماره صفحات قید نمی‌شود، ولی عبارت «در حالت چاپ» در انتهای رفرنس درج می‌شود.

۵-۳-۲-۵ وبسایت‌ها

به مثال زیر که در آن قسمتی از یک وبسایت به عنوان مرجع استفاده شده توجه کنید:

Lynch, Time. 1996. DS9 Trials and Tribble-actions review [On Line]. Eoria IL:/ep/503r.htm; Internet; accessed 8 October 1997.

در صورتی که کل وبسایت به عنوان مرجع باشد، در همان محل استفاده اشاره شده و در فهرست منابع وارد نخواهد شد.

۵-۳-۲-۶ پایان نامه انگلیسی

نام خانوادگی نویسنده- فاصله- حرف اول نام نویسنده- نقطه- سال انتشار (داخل پرانتز)- نقطه- عنوان پایان نامه (با حروف ایتالیک)- نقطه- مقطع پایان نامه- کاما- نام دانشگاه یا انستیتو- نقطه. مثال:

Astor G. (1997). *Structural Studies of the Congenital Epilepsies*. PhD Dissertation, University of Chicago.

۵-۳-۲-۷ پایان نامه فارسی

نام خانوادگی نویسنده- کاما- حرف اول نام نویسنده- دو نقطه- عنوان پایان نامه (داخل گیومه)- کاما- مقطع پایان نامه- کاما- نام دانشگاه یا انستیتو- کاما- شماره صفحه- کاما- سال انتشار- نقطه.

ابراهیم زاده بیدسکان، ع ر: "بررسی اثر میدان های الکترومغناطیس بر خون و خون سازی در رت"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، ۱۴-۲۵، ۱۳۷۴.

۵-۳-۲-۸ مقالات ارائه شده در کنگره ها و سمینارها

در کنگره های خارجی:

نام خانوادگی ارائه کننده- فاصله- حرف یا حروف اول نام ارائه کننده- نقطه- سال ارائه (داخل پرانتز)- نقطه- عنوان مقاله- نقطه- کلمه "In"- دو نقطه- عنوان سمینار یا کنگره (با حروف ایتالیک)- کاما- ماه و روزهای برگزاری- کاما- صفحات چاپ شده در کتاب مجموعه مقالات (داخل پرانتز)- نقطه- محل برگزاری- دو نقطه- نام انتشارات- نقطه. مثال:

Farhadi D. (1999). New Advances of Researchers of Iran. In: *Research advances in third world*, June 23-25, (pp.11-15). Istanbul: University of Istanbul press.

در کنگره‌های فارسی:

نام خانوادگی ارائه‌کننده- ویرگول- حرف یا حروف اول نام کوچک ارائه‌کننده- دو نقطه- دو نقطه- عنوان مقاله- کاما- کلمه «در»- دو نقطه- عنوان سمینار یا کنگره (داخل گیومه)- ویرگول- زمان برگزاری (داخل پرانتز)- کاما- محل برگزاری- کاما- صفحات چاپ شده در کتاب مجموعه مقالات- کاما- نام انتشارات- نقطه. مثال:

ابراهیم‌زاده بیدسکان، ع ر؛ کیان‌مهر، م؛ حامی، ج؛ علیپور، ف؛ صادقی، ا:
بررسی تأثیر مصرف ویتامین C در طول دوره بارداری بر اختلال در کیفیت استخوان
ناشی از تماس با سرب در جنین، در: "ششمین همایش سالیانه پژوهشی دانشجویان
علوم پزشکی شرق کشور"، (۱۰ و ۱۱ آذر ۱۳۸۹)، گناباد، دانشگاه علوم پزشکی
گناباد.

لازم به ذکر است در حال حاضر، روش ونکوور در پایان‌نامه‌ها و مقالات
بسیاری از دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، رایج‌تر از روش هاروارد می‌باشد.